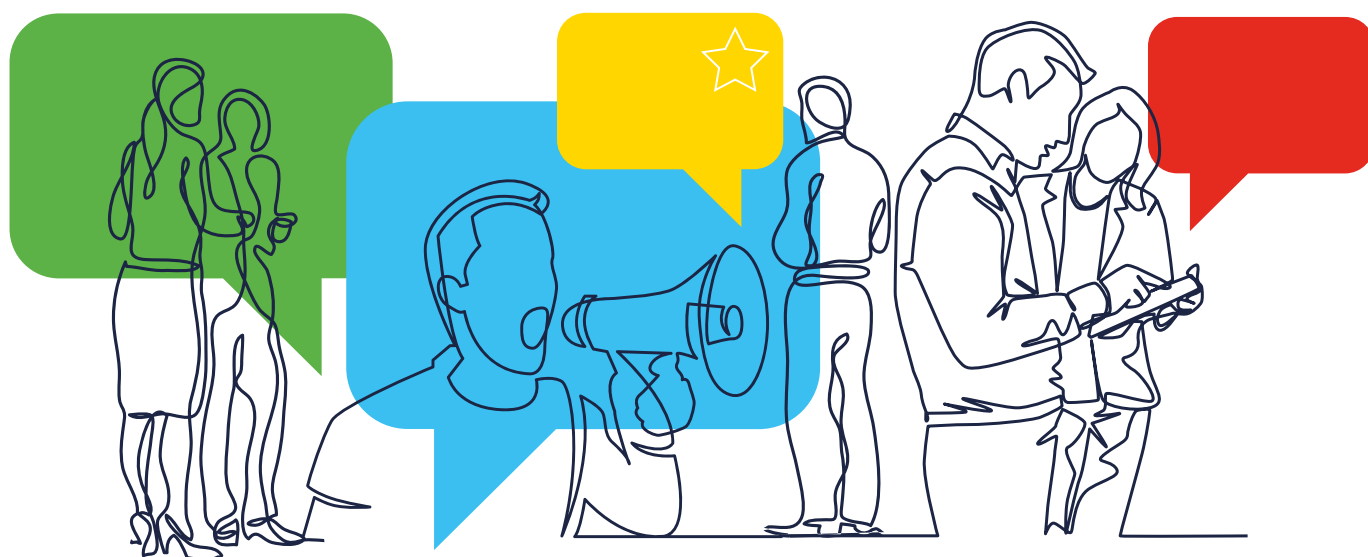

EUROOPA KODANIKUALGATUS

JULMUST VÄLTIV KOSMEETIKA – LOOMKATSETEVABA EUROOPA

SAAGE TEADA – ARUTLEGE - VÕTKE ÜHENDUST - KÜSIGE NÕU

| Sisukord

Algatus: Julmust vältiv kosmeetika – loomkatsetevaba Euroopa	3
Kampaania	4
Kampaania mõju	9

1

Algatus: Julmust vältiv kosmeetika – loomkatsetevaba Euroopa

Edukust mõjutavad tegurid

- Varasemate kodanikualgatuste põhjal töötati iga liikmesriigi jaoks välja allkirjade sihtarv ning turundusstrateegiat kohandati kampaania edenedes
- Seati selged, pragmaatilised ja saavutatavad eesmärgid, mis olid kooskõlas ELi aluslepingutega ja asjakohased kogu ELis. Algatusega saavutati toetusallkirjade miinimumkünnis rekordilises 21 liikmesriigis, mis annab tunnistust sellest, et loomkatsete lõpetamisele on Euroopa-ülene toetus
- Loodi tugev partnerite (loomakaitseorganisatsioonid ja ettevõtted) võrgustik ning valmistati ette teavitusvahendid, mida oli väga lihtne kasutada ja kohandada

Kampaania „Julmust vältiv kosmeetika – loomkatsetevaba Euroopa“ on üheksas edukas Euroopa kodanikualgatus. Sellega kutsutakse Euroopa Komisjoni üles võtma meetmeid seoses loomade kasutamisega teadusuuringutes, kohustuslikes katsetes ja hariduslikel eesmärkidel.

Algatuse eesmärgid on:

- kaitsta ja tugevdada loomkatsete keeldu kosmeetikatoodete valmistamisel – selleks algatatakse õigusaktide muutmine, et tagada tarbijate, töötajate ja keskkonna kaitse kõigi kosmeetikatoodete koostisainete puhul ilma, et ühelgi põhjusel või ajal oleks tehtud loomkatseid;
- muuta ELi kemikaalimäärust – kemikaalide käitlemisel tuleb tagada inimeste tervise ja keskkonna kaitse, ilma et lisataks uusi loomkatseid käsitlevaid nõudeid;
- ajakohastada teadusuuringuid ELis – Euroopa Komisjon peab esitama enne parlamendi praeguse koosseisu ametiaja lõppu seadusandliku ettepaneku, milles pannakse paika tegevuskava kõigi loomkatsete järkjärguliseks lõpetamiseks ELis.

Algatus „Julmust vältiv kosmeetika – loomkatsetevaba Euroopa“ registreeriti 30. juunil 2021 ja selle allkirjade kogumise periood algas 31. augustil 2021. Algatusega õnnestus koguda **1 217 916 kontrollitud toetusavaldust, kusjuures miinimumkünnis saavutati 21 liikmesriigis.**

Seejärel, 25. jaanuaril 2023 esitati algatus ametlikult Euroopa Komisjonile ([pressiteade](#)). Vastusena sellele algatusele esitas komisjon 25. juulil 2023 teatise.

2

Kampania

Ettevalmistus

2014. aastal tegid Euroopa Kemikaaliamet ja komisjon ühisavalduse, milles esitati arusaam, et kosmeetikatoodete koostisaineid võib teatavatel piiratud asjaoludel siiski loomadel katsetada. Avaldus, mis tehti vaid 18 kuud pärast kosmeetikatoodete katsetamise ja turustamise keelu täielikku rakendamist, tekitas kogu ELis pahameelt ja hukkamõistu. Pärast aastaid kestnud kampaniaid, millega ei õnnestunud poliitikasse muutust tuua, esitasid viis suurimat kogu ELi hõlmavat loomakaitseorganisatsiooni (PETA, Cruelty Free Europe, Eurogroup for Animals, üleeuroopaline loomade eksperimenteerimise lõpetamise koalitsioon ja Humane Society International/Europe) ettepaneku loomkatsete vastase Euroopa kodanikualgatuse kohta.

Algatuse „Julmust vältiv kosmeetika“ korraldajad jälgisid eesmärkide seadmisel hoolikalt, et need oleksid pragmaatilised, saavutatavad ja (mis kõige olulisem) kooskõlas ELi aluslepingutega. Korraldajad said algatuse registreerimiseks ka õiguslast nõu¹.

Kampania „Julmust vältiv kosmeetika“ korraldajad said ettevalmistusetapis suhelda varasemate Euroopa kodanikualgatuste korraldajatega, mis aitas neil õppida varasemate kampaniate ettevalmistamisel ja elluviimisel saadud kogemustest.

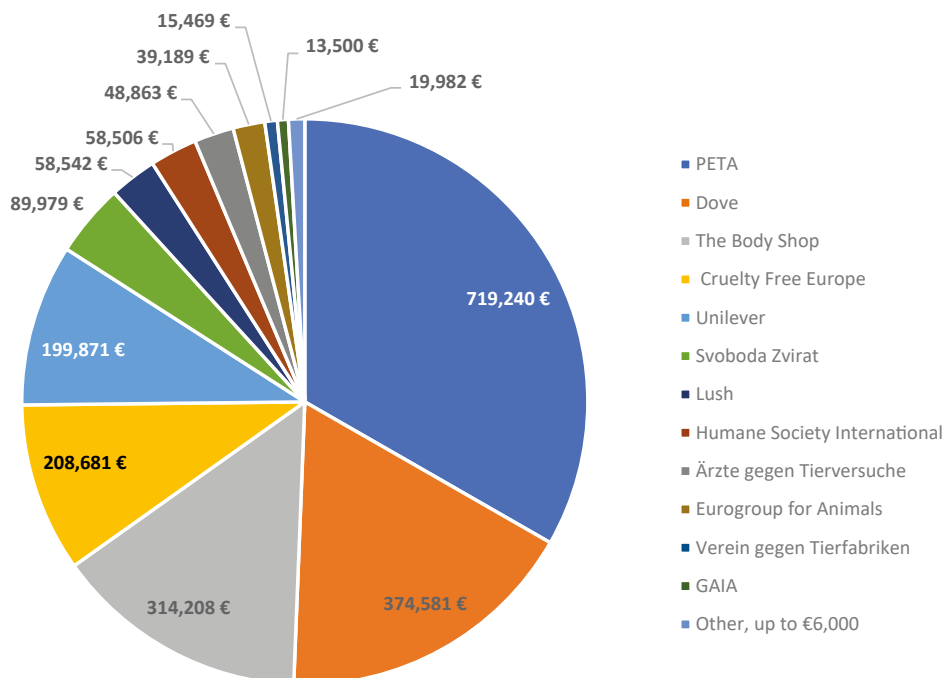
Väga oluline oli see, et enne kampania elluviimist loodi **partnerite võrgustik, mis aitas veebikampaniat edendada**. Samuti võeti algatuse sõnumi edendamiseks ühendust mitme loomakaitseorganisatsiooni ja -ettevõttega, kelle väärtused olid kampaniaga kooskõlas. Üks peamisi tegureid, mille abil tagati partnerite võrgustiku aktiivsus ja kaasatus, oli korraldajatepoolne pidev **teavitustegevus** ja selle raames jaotatavad **teavitusmaterjalid**.

Algatuse „Julmust vältiv kosmeetika“ korraldajad kogusid kokku 2 160 615 eurot rahalisi vahendeid ja muud toetust.

1 Selleks kasutati Euroopa kodanikualgatuse foorumi nõustamisteenust [Küsi nõu](#).

Rahastamisallikad (€)

| Kampania elluviimine

Algatuse „Julmust vältiv kosmeetika“ puhul seati prioriteediks partnerite võrgustiku kaasamine, korraldades selleks **veebiseminare**, luues **spetsiaalse digiressursside platvormi** ja saates laiali e-kirju. Kampania edenedes liikusid korraldajad e-postilt veebipõhisele koostööplatvormile Slack, mille kaudu postitati korrapäraselt uudiseid, jagati teavet, vastati küsimustele ja võeti partneritega abi saamiseks ühendust.

Säilitades partnerite võrgustikuga **katkematu suhtluse**, võimaldasid korraldajad partneritel **kasutada teabematerjalidel** omaenda logo. Ajakirjanduse ja üldsuse kaasamiseks juhtisid korraldajad ajakirjanduse tähelepanu teatavatele algatuse eesmärkidega seotud rahvusvahelistele päevadele (nt rahvusvaheline kassipäev) ning **töötasid välja materjale, mis keskendusid algatuse kõigile kolmele eesmärgile**. Samuti tehti kättesaadavaks **teabevideoid ja juhendeid**, millega aidata inimestel **allkirjade kogumise platvormil liikuda**, ning jagati haaravaid **mitmekeelseid videoid**, kaasates tuntud suunamudijaid ja kuulsusi, nagu Sir Paul McCartney, koomik Ricky Gervais, Soome heviansambel Lordi, näitleja Evanna Lynch ja laulja Red Canzian. Korraldajad suhtlesid ka kohaliku ajakirjandusega ning korraldasid üldsusele mõeldud kampaniaid, millega kaasnesid meelevaldused ja tänavakunstietendused.

Lisaks oma kampaania koordineerimisele mitme sidusrühma ja arvamusiidriga püüdsid korraldajad (võimaluse korral) koguda asjakohaseid andmeid, mille järgi **hinnata kampaania tulemuslikkust ja parandada selle edenemist**. Korraldajad jälgisid reklaamide tulemuslikkust ja viisid strateegiaid, mis olid ühes liikmesriigis häid tulemusi andnud, läbi ka teistes liikmesriikides.

Algatust edendasid 100 riiklikku organisatsiooni ja nende toetajat ning ülemaailmsed loomapiinamistvastased kaubamärgid, nagu Dove ja The Body Shop.

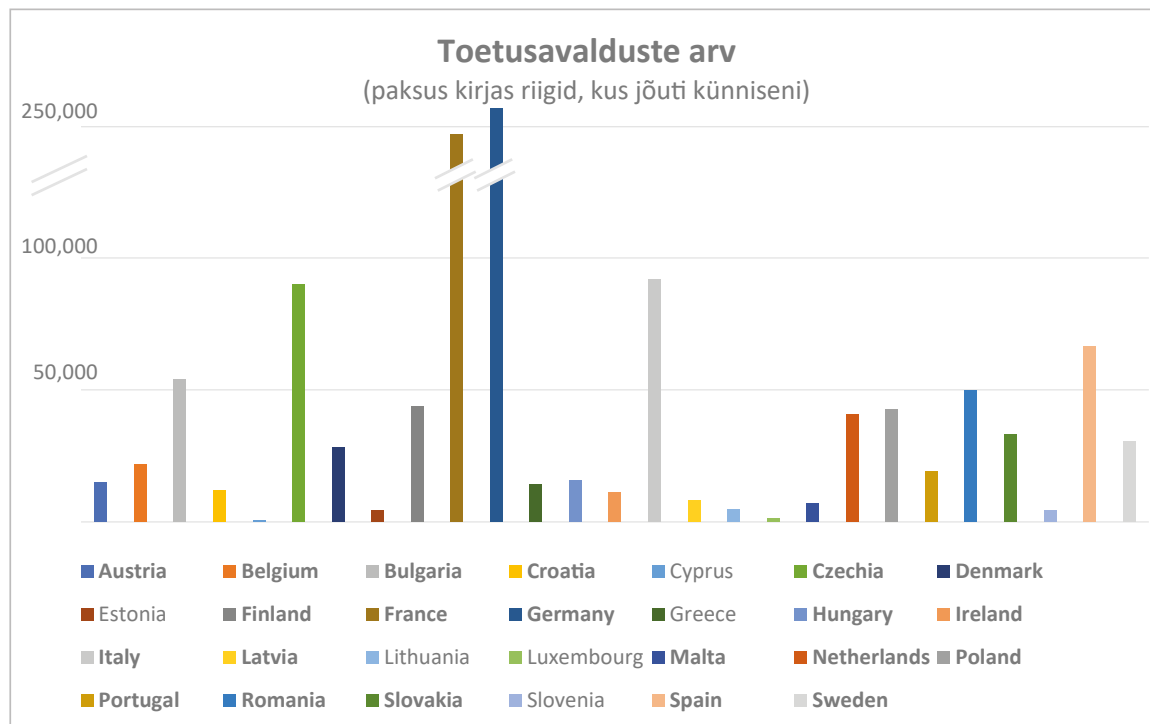
| Allkirjade kogumine

Allkirjade kogumise etapiks valmistuti hoolikalt ja planeerides. Igale liikmesriigile seati omaette eesmärgid, tuginedes sellistele teguritele nagu asjaomasel liikmesriigis **sarnaste kampaaniate käigus varem kogutud allkirjade arv, toetavate organisatsioonide arv** ning kohapealsete organisatsioonide **veebipõhise teavitustegevuse suutlikkus**. Korraldajad kaalusid ka selliseid tegureid, mis võivad **tekitada kodanikes soovimatust** algatusele alla kirjutada, nagu tehnoloogilised lüngad ja vajadus avaldada internetis oma isikuandmed. Pärast sellist analüüsi **määrati kindlaks peamised sihtriigid ja töötati välja nende jaoks turundusstrateegia**, millega tagada algatuse jaoks vähemalt 1 000 000 allkirja.

Hoolimata põhjalikust kavandamisest ja ettevalmistamisest esines allkirjade kogumise etapis ka mõningaid raskusi. Seetõttu tuli liikmesriikides, kus allkirjade kogumine oli aeglane, **kampaaniastrateegiat kohendada**, ning võtta arvesse kriisiolukordi, nagu Ukrainas toimuv sõda, mis nõudis partnerorganisatsioonidelt energia ja ressursside suunamist abivajajate abistamiseks. Korraldajad valmistasid ette videojuhendeid, mis õpetasid komisjoni loodud veebipõhise toetusavalduste kogumise kesksüsteemi kaudu algatusi allkirjastama, kuid said siiski tagasisidet selle kohta, et inimesed ei saa aru, mida neilt nõutakse, ega mõista, miks tuleb esitada nii palju isikuandmeid. Nagu juba öeldud, jälgiti hoolikalt tulemusnäitajaid, et turundusstrateegiat kampaania vältel kohendada. Korraldajad leidsid siiski, et veebipõhine toetusavalduste kogumise kesksüsteem ei võimaldanud neil jälgida sotsiaalmeedia-kampaaniate kujundamiseks piisavalt üksikasjalikke

andmeparameetrid², mistõttu ei saanud nad ka sellise teabe abil oma strateegiat täiustada. Siiski jätkati võimalust mööda oma strateegia kohandamist.

² Süsteemi funktsionaalsust on edaspidi parandatud.

| Allkirjade kontrollimine ja algatuse esitamine

Algatuse „Julumust vältiv kosmeetika“ allkirjade kogumise etapp lõppes 31. augustil 2022. Toetusavaldused saadeti igas asjaomases liikmesriigis kontrollimise eest vastutavale ametiasutusele. Pärast ametlikku kontrollimist kinnitasid ametiasutused **toetusallkirjade lõplikuks arvuks 1 217 916**. Nõutud künnis saavutati rekordilises 21 liikmesriigis.

Seejärel, 25. jaanuaril 2023 esitati algatus ametlikult Euroopa Komisjonile, kus algas kuuekuuline läbivaatamisperiood.

Väga oluline oli säilitada **hoogne tegevus** ka lobitöö etapis. See hõlmas **koostööd Euroopa Parlamendi liikmete ja peamiste otsustajatega**. Ka partnerite jaoks koostati **mitmesuguseid materjale**, sealhulgas esitlusi ja kirju, mida tutvustada kohaliku tasandi ametiasutustele. Enne kohtumist volinikega ja kuulamist Euroopa Parlamendis **pandi kokku üksikasjalik tutvustus**. Samuti koostati küsimuste ja vastuste dokument, milles lükati ümber põhjendamatuks või eksitavaks peetud väiteid.

Lisaks tutvustasid korraldajad oma **algatust loomade heaolu ja kaitse laiendatud töörühma** koosolekul Euroopa Parlamendis. Töörühma liikmetega tehti aktiivset koostööd, et valmistada neid ette 10. juulil 2023 toimunud täiskogu aruteluks.

3

Kampaania mõju

Algatuse läbivaatamine ja komisjoni vastus

Pärast algatuse „Julmust vältiv kosmeetika“ ametlikku esitamist 25. jaanuaril 2023 kohtusid korraldajad 17. märtsil 2023 Euroopa Komisjoni väärtuste ja läbipaistvuse valdkonna asepresidendi Věra Jourová ja Euroopa Komisjoni siseturu voliniku Thierry Bretoniga ([fotoreportaaž](#)).

Copyright: European Union, 2023

Euroopa Parlament korraldas 25. mail 2023 algatuse „Julumust vältiv kosmeetika“ teemal avaliku kuulamise (avalik kuulamine). Korraldajad tutvustasid algatuse eesmärgi ja tegid koostööd Euroopa Parlamendi liikmetega (Algatuse „Julumust vältiv kosmeetika“ materjalid). 10. juulil 2023 arutati algatust „Julumust vältiv kosmeetika“ Euroopa Parlamendi täiskogu istungil (salvestis).

25. juulil 2023 võttis komisjon algatuse „Julumust vältiv kosmeetika“ kohta vastu teatise, milles esitas kavandatavad meetmed. Komisjon väljendas algatuse üle heameelt ja tõdes, et loomade heaolu on Euroopa kodanike jaoks endiselt oluline teema. Teatises tõsteti esile kõigi algatuse ettepanekute olulisust (pressiteade).

Komisjoni teatises rõhutatakse ELi juhtivat rolli loomkatsete kasutamisest loobumisel ja loomade heaolu üldisel parandamisel. Täpsemalt pakkus komisjon algatuse „Julumust vältiv kosmeetika“ eesmärkide saavutamiseks välja järgmised seadusandlikud ja muud kui seadusandlikud meetmed:

- jätkata ELi kosmeetikatoodete määruse kohase loomkatsete keelu kohaldamist ja täitmise tagamist;
- kaaluda vajadust teha seadusandlikke muudatusi, et määratleda paremini kosmeetikatoodete määruse ja REACH-määruse vahelisi seoseid, tuginedes käimasolevale kohtulikule läbivaatamisele;
- alustada ettevalmistusi, et koostada kõiki asjaomaseid sidusrühmi hõlmav ja erisuguseid meetmeid sisaldav järkjärguline tegevuskava, millega asendada kemikaalide ohutuse hindamisel loomkatsed;
- algatada eri meetmeid, millega kiirendada loomkatsete vähendamist teadusuuringutes ja hariduses (sealhulgas uurimisseminarid) ning toetada uusi koolitusalgatusi teadlastele nende karjääri varajases etapis;
- jätkata ELi vahenditest loomkatsete alternatiive vaatlevate teadusuuringute toetamist.

8. novembril 2023 kohtusid korraldajad volinik Sinkevičiusega, et arutada komisjoni vastust Euroopa kodanikualgatusele.

Copyright: European Union, 2023

Nõuanded tulevastele korraldajatele

- Ettevalmistus on väga oluline.
- Vaja on muuta kampaanias osalemine teiste organisatsioonide jaoks võimalikult lihtsaks (näiteks tõlkides oma reklaamid ja digimaterjalid ning võimaldades materjalide isikustamist).
- Lisaks neile, kes tunnevad hästi kampaania valdkonda, on vaja ka inimesi, kes oskavad luua kaasavat sisu, analüüsida kampaania tulemusi, edendada koostööd teistega ja suhelda asjaomaste Euroopa Parlamendi liikmetega.
- Kulutustel tuleb silm peal hoida (sealhulgas mitterahalise toetuse puhul), sest kõik üle 500 euro suurused annetused tuleb deklareerida (samuti mitterahalise toetuse puhul, mille väärtus on 500 eurot või rohkem).